RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

Lausunto
Julkinen

RISE/4733/2023
RISE-AK-2023-20383

12.10.2023

Eduskunnan lakivaliokunta

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 ja VNS 1/2023 vp Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2024—2027

Rikosseuraamuslaitoksen toimintaedellytykset

Talousarvioesitys vuodelle 2024 ja julkisen talouden suunnitelma vuosille 2024–2027 antavat hyvät lähtökohdat Rikosseuraamuslaitoksen toiminnalle ja sen kehittämiselle. Julkisen talouden suunnitelmassa Rikosseuraamuslaitokselle on osoitettu muun muassa oikeudenhoidon resurssien varmistamiseksi lisämääräraha, mikä mahdollistaa noin 240 henkilötyövuoden lisäyksen vuoteen 2027 mennessä. Vuodelle 2024 on osoitettu 5 miljoonan euron lisärahoitus uusien vankilahankkeiden suunnittelua ja vankiloiden turvatekniikan päivittämistä varten. Lisäresurssien avulla rangaistusten täytäntöönpanon turvallisuutta ja tuloksellisuutta kyetään vahvistamaan. Toiminnan tason nostaminen lainsäädännön vaatimusten edellyttämälle tasolle vaatisi kuitenkin vielä merkittävästi suurempaa henkilöstömäärän lisäystä ja vankilaverkoston uudistamista.

Inflaation aiheuttama kustannusten nousu on kiristänyt Rikosseuraamuslaitoksen taloudellista tilannetta. Inflaatio on lisännyt vankiloiden toiminnan kannalta välttämättömiä kustannuksia, muun muassa vankien ruokahuollon ja vanginkuljetuskustannusten nousun vuoksi. Lisämäärärahan osoittaminen inflaatiokorotuksiin ja vuokrien indeksikorotuksiin olisi välttämätöntä, jotta Rikosseuraamuslaitos ei kustannusten kattamiseksi joutuisi sopeuttamaan muuta toimintaansa.

Rangaistusten täytäntöönpanon yhteiskunnallisena tavoitteena on rikosvastuun toteutuminen, uusintarikollisuuden ja rikollisuudesta aiheutuvien haittojen vähentäminen sekä yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden lisääminen. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelma (2023–2027)

sisältää useita kirjauksia, joilla vahvistetaan vankilaturvallisuutta, päihderiippuvuudesta toipumiseen tähtäävää päihdehoitoa, väkivalta- ja seksuaalirikollisuuden ehkäisy- ja katkaisupalveluja sekä rikokseen syyllistyneiden moniammatillista kuntoutusta. Lisäksi huolehditaan palvelujatkumoista rangaistuksen täytäntöönpanon aikana ja rangaistuksen suorittamisen jälkeen. Toiminnan järjestämisessä ja turvallisuudessa huomioidaan eri asiakasryhmät. Erityistä huomiota kiinnitetään nuoriso- ja jengirikollisuuden sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan.

Rikosseuraamuslaitos tarvitsee yhteiskunnallisessa tehtävässään onnistuakseen aitoa ja aktiivista yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Ensisijaisen tärkeää on, että Rikosseuraamuslaitoksen ja hyvinvointialueiden palveluista kyetään rakentamaan saumattomia, kustannusvaikuttavia palveluketjuja. Rikosseuraamuslaitos tuo siksi esiin huolensa hyvinvointialueiden vaikeasta taloustilanteesta. Jos esimerkiksi vankiloiden päihdekuntoutustyölle ei ole mahdollista rakentaa toimivia päihdehoitojatkumoita vankilasta vapautumisen vaiheeseen, Rikosseuraamuslaitoksen kuntoutustyön vaikutukset valuvat usein hukkaan.

Hallitusohjelmassa on useita kriminaalipolitiikkaa ja lainsäädäntöä koskevia kirjauksia, jotka tulevat vaikuttamaan Rikosseuraamuslaitoksen asiakasmääriin ja resurssitarpeeseen. Hallitusohjelman mukaiset, asiakasmääriä lisäävät lainsäädäntömuutokset edellyttävät vankipaikkojen ja henkilöstön lisäämistä. Suljettujen vankiloiden nykyinen kapasiteetti on jo täysimääräisesti käytössä, joten seuraavan kymmenen vuoden aikana on varauduttava merkittäviin toimitilainvestointeihin. Vankilakapasiteetin riittävyyden näkökulmasta lisärakentamiseen tähtäävä suunnittelu on käynnistettävä välittömästi.

Pääjohtaja Anna Arola-Järvi

Digital PDF Signature / Digitaalinen PDF-allekirjoitus
Anna Arola-Järvi
Pääjohtaja
Rikosseuraamuslaitos
anna.arola-jarvi@om.fi